

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

SALTSJÖBADEN. — FOTO. HALLDIN, STOCKHOLM.

117E ÅRG.

DEN 11 SEPTEMBER 1910.

№ 50.

H. K. Reinberg

HJALMAR KLINTBERG.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Den 8 dennes fyllde en af vår flottas mest förtjänta män och dess högsta värdighets innehafvare, amiralen Hjalmar Klintberg, sjuttiofem år.

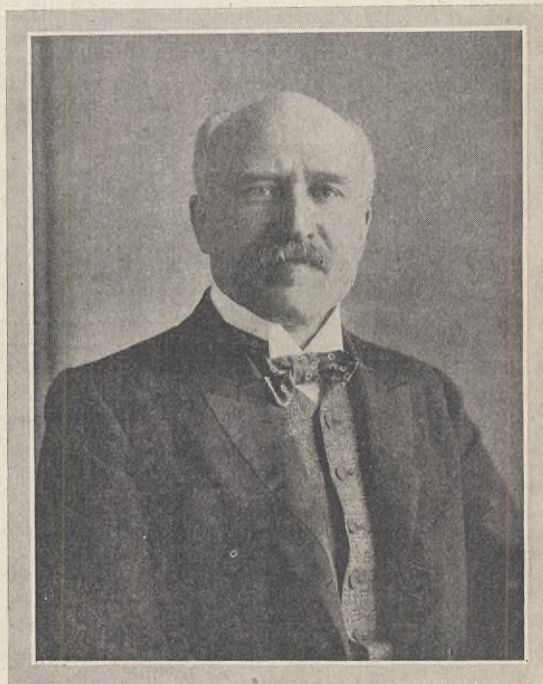
I början af 1700-talet lefde på Lafröd i Bosarps socken i Skåne en landtbrukare, hejderidaren eller, som vi nu för tiden skulle säga, skogsvaktaren Sven Pålsson, hvilken det vederförs att varda stamfader för en friherrlig och två adliga ätter. Hans äldre son Paul, som blef kyrkoherde i Herslöf och kontraktsprost, hade tre söner, hvilka alla hvar för sig blefvo nobliserade med namnet af Klinteberg; den äldste af dem steg till justitieråd och erhöll friherrlig värdighet; den andre i ordningen var den berömda skepps- och hamnbyggaren Fredrik Ludvig af Klinteberg, hvilken Chapmans lärjunge vid Bosporens stränder aflade vittnesbörd om svensk hafsvygnadskonst. Den yngre sonen Jakob, uppkallad efter moderns farbroder, kyrkoherde Skovgård i Örtofta — modern tillhörde en skånsk prästsläkt med detta namn — ägnade sig åt näringslivet och var vid sin bortgång fabrikkör i Gäfle: han blef fader till statssekreteraren i finansexpeditionen — ett mellanting mellan finansminister och expeditionschef i finansdepartementet — slutligen presidenten i kommerskollegium Carl Klintberg, hvilken i likhet med kusinerna förvärfvade adlig värdighet jämväl åt sin släktgren, så att hufvudmannen för densamma brukar propositionen af framför namnet.

Ur denna familj af framstående medlemmar har amiralen August Fredrik Hjalmar Klintberg framgått. Han är född i Fasterna prästgård i Stockholms län den 8 September 1835 och yngre son till kyrkoherden därstädes, prosten Carl Ferdinand Klintberg — en son till presidenten — och dennes maka Maria Lovisa Rung. Vid sexton års ålder blef han kadett vid Karlberg, hvarifrån han utexaminerades 1856, samtidigt hvarmed han utnämndes till sekundlöjtnant vid flottan. För att skaffa sig grundlig utbildning i sjömanstjänsten tog han emellertid efter den tidens sed omedelbart anställning i handelsflottan och återvände till militär tjänstgöring först 1859. 1862 mottog han kommendering till adjutant-tjänstgöring hos depotchefen i Göteborg. Men hafvet lockade, och då oroligheter uppstodo bland de infödde på Nya Zeeland, som föranledde en engelsk flottexpedition dit, gick Klintberg i engelsk örlogstjänst och lyckades få komma med som officer ombord på H. M. S. Curacao, tillhörande den afdelning af flottan, som under detta fälttåg anfördes af kommendören sir William Wide-man. I striderna vid Rangiriri i December 1863, vid Rangiawhia i Februari 1864 samt under den blodiga drabbningen vid Pukehinahina den 29 april samma år, då en sammansatt styrka ur sjöbrigaden och 43:e regementet under anförande af kommendörkapten Edward Hay stormade infödingarnes starkt befästa läger, utmärkte sig den unge svensken på ett sätt, som efter upprorets kufvande från engelska regeringen inbragte honom guldmedaljen för tapperhet till sjös.

Efter hemkomsten blef Klintberg 1866 utnämnd till löjtnant vid skärgårdsartilleriet och vardt tillika ordonnansofficer hos hertigen af Dalarne, prins August, en befattning, som 1871 utbyttes mot adjutantsposten, samtidigt med att han i vapnet befordrades till kapten. Efter skärgårdsartilleriets förening med flottan kom Klintberg änyo att tillhöra denna. Åren 1882 och 83 tjänstgjorde han som adjutant i sjöförsvarsdepartementets kommandoexpedition, men lämnade sistnämnda år åter denna kommendering för att i stället i egenskap af sekond deltaga i fregatten Vanadis' världsomsegling 1883—85. Under denna resa vann Klintberg 1884 befördran till kommendörkapten af andra graden. Hade befördran ditintills gått långsamt, en följd af den rådande stagnationen inom

det svenska sjövapnet, så länge meningarne icke hunnit stadga sig om den fördelaktigaste fartygscerten, gick den under de följande åren desto raskare. Efter att 1885—87 ha varit chef för flottans skolor vid Stockholms station blef Klintberg sistnämnda år kommendörkapten af första graden och mottog samtidigt kommendering som kommandant vid nyssnämnda station. Men ej håller på denna plats stannade han länge: redan 1889 kallades han att intaga den viktiga posten som chef för flottans stab, som ditills endast funnits till som en underafdelning inom sjöförsvarsdepartementet, men nu bröts ut och fick en själfständig ställning inom flottan. Samtidigt utnämndes K. till kommendör. Hvad Klintberg på denna post utträtt, förstår man bäst, när man erinrar sig, att det var under hans fjortonåriga värksamhet som flottans stab genom kungörelsen den 29 maj 1896 fick sin första fasta organisation, i det arbetena då fördelades på två afdelningar med hvar sin afdelningschef, nämligen mobiliserings- och statistiska afdelningen samt kommunikationsafdelningen. Man kan säga, att det var under Klintbergs stabschefstid, som det svenska sjöförsvaret danades. Klintberg hade ock säte i den viktiga komité af år 1892, som utarbetade det program för nyanskaffning af sjökrigsmateriel, som i hufvudsak följdes, ända tills de stora slagskeppstypernas framträdande i stormakternas flottor åter framkallade villrådighet om den marinpolitik, Sverige rätteligen borde följa. Vidare nedlade Klintberg ett betydelsefullt arbete.
(Forts. å nästa sida.)

SVERIGES BESKICKNING I AMERIKA.

Efter porträtt.

Kitché: Bengt Sjöfverparre

ENVOYÉN H. LAGERCRANTZ,

som i dagarne erhållit begärdt entledigande från sin befattning som svenskt sändebud i Washington. Hr L. har gjort sig mycket omtyckt af våra landsmän därute, och de beklaga lifligt hans afgång, hvilken föranledts af familjeskäl.

dande arbete i 1893 års kommission för granskning af flottans reglementen samt var ledamot i den kommitté, som 1893 hade i uppdrag att utreda frågan om landt- och sjöförsvarsdepartementens sammanslagning.

Man har också att komma ihåg, att den för vapnet på senare tider mest genomgripande reformen, öfvergången från det af Karl XI inrättade båtsmans systemet till det nuvarande med stam och beväring, verkställdes under den tid Klintberg stod som chef för flottstaben, hvilken post efter K:s afgång innehafte af kommandör Lindbom och amiral Sidner samt nu beklädes af amiral Sandström. Såsom chef har K. förvärfvat sig anseende för ovanlig lojalitet och stor förmåga att kunna upprätthålla ordning och disciplin.

Klintberg, som 1893 utnämns till konteramiral och 1900 till viceamiral, lämnade sin viktiga befattning som stabschef, först då respitårens utgång 1903 tvang honom att öfvergå till reserven. Hans förtjänster om vår marin gjorde det endast till en förtjänt gärd af tacksamhet, att han vid utträdet ur aktiv tjänst hedrades med den sällsynta utnämningen till amiral. Oscarsdagen samma år fick han mottaga serafimerordens blåa band som ett ytterligare bevis på sin konungs erkännande.

Af öfriga utmärkelser, som kommit honom till del, må nämnas, att han 1889 kallades till ledamot af krigsvetenskaps-akademien och 1894 till hedersledamot af K. örlogsmannasällskapet i Karlskrona.

Må amiral Klintbergs långa, af plikttroget och framgångsrikt arbete fyllda lefnadsbana krönas med en fridfull lefnadsafton!

MÄSTERSKAPSTÄFLINGARNA I FALUN.

(Till bilderna å sid. 797.)

En stor idrottsfest ägde den 28 sistlidne augusti rum i Falun med svenska mästerskapstäflingar och invigning af en ny, fullt modern idrottsplats, hvilken kommit till stånd genom disponenten Yngströms frikostighet. Vid invigningen talade landshöfding Holmquist och öfverste Balck. I täflingen skar särskildt det bekanta Örgryte idrotts-sällskap i Göteborg lagrar. Detta hemförde för första gången det af Svenska Idrottsförbundet nyinstiftade mästerskapsstandaret, som tilldelas den förening, som uppnår högsta poängantalet vid mästerskapstäflingarne. Segrarnes sammanlagda poängsumma var 58, närmast kom Allmänna Idrottsklubben i Stockholm med 35 poäng.

Efter fotografen

ETT NYTT KONSTVERK AF CARL MILLES.

Kilobé. Bengt Sjöfverparre.

"Vingarne" kallar Carl Milles den här afbildade konstskapelse, som på ett hänryckande sätt symboliserar människoandens längtan mot höjden och där den bäfvande tjusning, som fyller en själ, när den lyckats lyfta sig från gruset, fått ett levande uttryck i ynglingens ädla anletsdrag och hela gestalt, då han med sina armar omklamar den starka örnen för att af honom föras mot skyn. Skulpturen, utförd i gips, visas f. n. å konstutställningen i Wien.

FRÅN HUFVUDSTADENS SCENER.

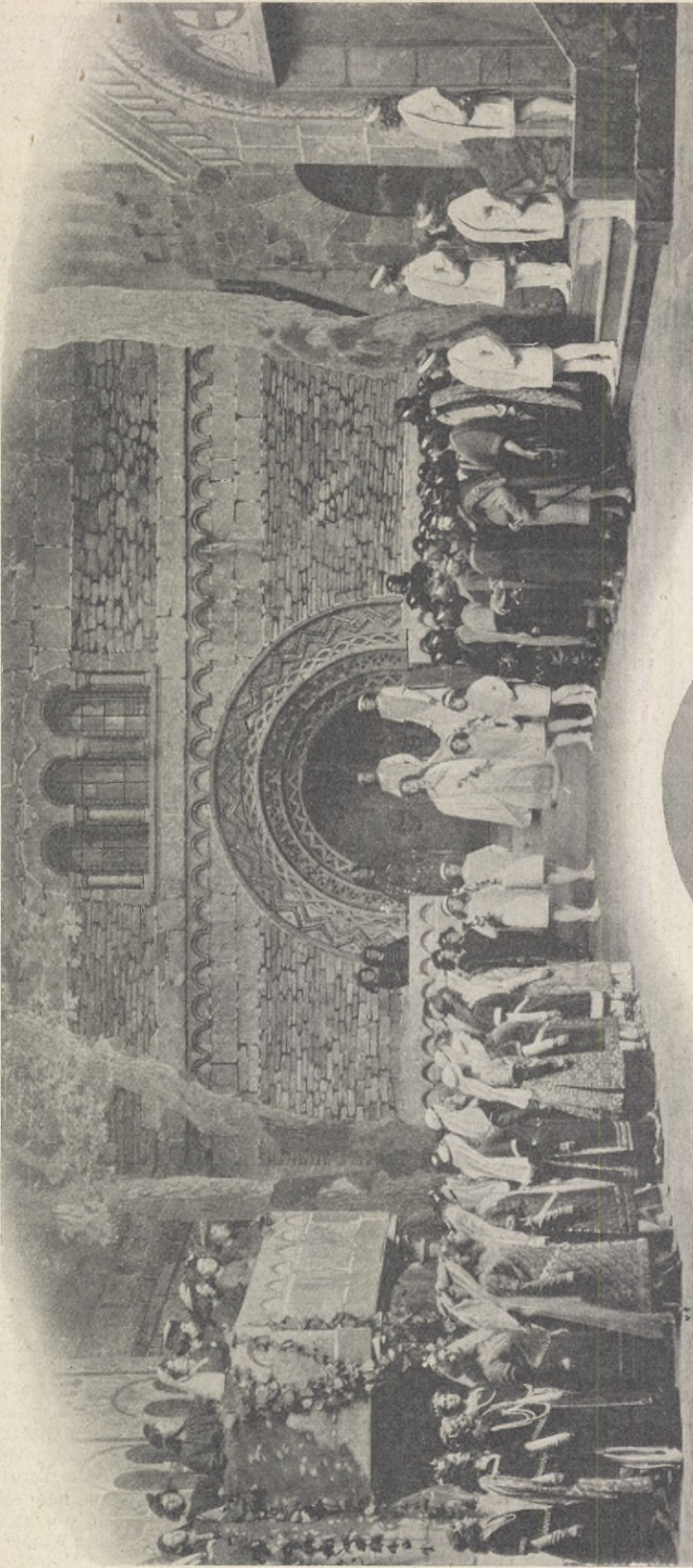

Foto. Jørgen, Sidsm.

LOHENGRIN I NY
Elsa (l. fru Lykseth-Schjerve)

På de kungliga teatrarna i Stockholm har spelåret öppnats på ett sätt som väckt allmänhetens intresse och bevägenhet. Operan inledde säsongen med uppförande af "Lohengrin" med hr Herold och fru Lykseth-Schjerve i hufvudrollerna. Särskildt intresse väckte den nye regissörens, hr Goldberg, anordningar, hvilka vunnit allmänt erkännande. — På Dramatiska teatern har efter flere års mellanrum Ibsens storslagna drama "Vildanden" återupptagits, och gafs den 2 sept. med hr de Wahl som Gregers Vente, hr Hillberg som Relling, hr Palme som Ekdal, fru

VILDANDEN Å K.
Fru Håkanson, fröken

UPPSÄTTNING Å K. TEATERN.
Ortrud (2. fru Claussen).

Håkanson som Gina och i Hedvigs roll fröken Flygare, hvilken från Intima teatern nu inträdt på denna scen.

*

Svenska teatern öppnade säsongen med ett roande lustspel "Högre politik" af R. Skowronnek med miljö från ett litet furstehof. Den framgång, den hade, tillskrifves väsentligen Oscar Bäckströms förtjänst. I en biroll debuterade den unga fröken Alice Sandels, elev till Signe Hebbe och fru Fahlman. (Se bild å följande sida.)

DRAMATISKA TEATERN.
Flygare, herr Palme.

Kliché: Bengt Sjöbergparne

Foto: Jæger, Sthlm.

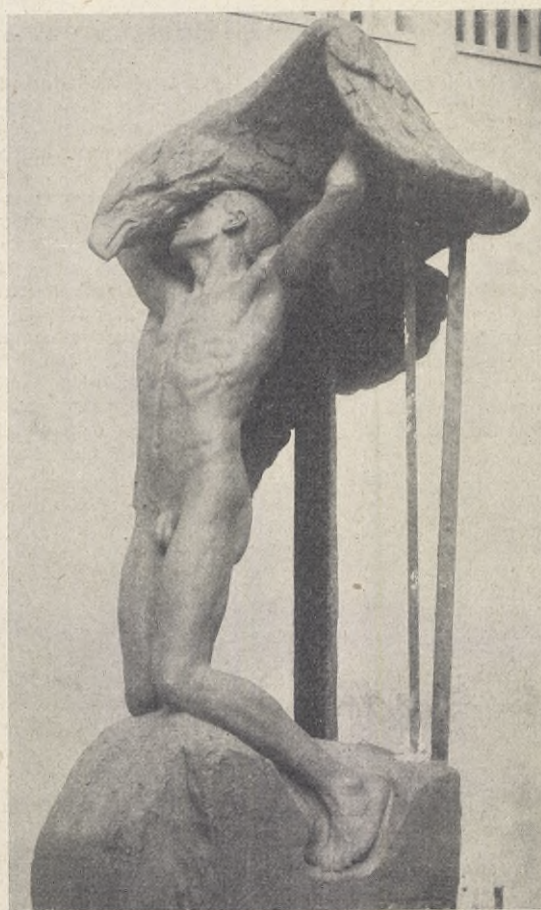
"HÖGRE POLITIK" Å SVENSKA TEATERN: Scen ur II akten. Fr. v. fröken Sandels (debut), fru Arehn, hr Oscar Bäckström.

Kliché: Sjöbergparne

Kliché: Bengt Sjöbergparne

PRINSESSAN ELISABETH AF RUMÄNIEN.

Klfter fotograf

Kliché: Bengt Sjöbergparne

"VINGARNE" C. Milles nya skulptur. Se sid. 787.

Efter fotografi

GOLFSTOCKAR FRÅN DEN 4000-ÅRIGA PÅLBYGGNADEN VID ALVA STRA.

Kilohé: Bengt Sjöfrensparre.

4,000-åriga fornyfynd. Vid det redan förut historiskt ryktbara Alvastra i Östergötland påträffades förra sommaren en pålbyggnad, som beräknas vara öfver 4,000 år gammal. Något sådant fynd har icke förut gjorts i Skandinavien; endast i Schweiz har man funnit dylika byggnader. Fyndet har väckt stor uppmärksamhet inom etnografiska kretsar i hela Europa. I sommar ha gräfningar, ledda af dr O. Frödin från Stockholm, företagits där, hvarvid cirka 175 kv.-meter af pålbyggnadens golfyta blottats. Stockarna i golfvet äro väl bibehållna. På den hittills framgräfd golfytan finnes ett dussin härdar och vid hvar och en af dessa en eller flera sittstenar. En hel del föremål af flinta och ben, såsom yxor, pilspetsar, metkrokar, pryglar, knifvar, knackstenar, elddon och prydnadsföremål m. m. ha anträffats. Vidare har man funnit

väl bibehållna sädeskorn, tillhörande en kornsort, som numera ej odlas här i landet, möjligen i någon trakt af Dalarna, samt äpplebitar, hvilka tydligen varit torrade i solen för att användas för vinterbehof. En massa benrester af olika djurslag ha likaledes påträffats.

Det är ju högst märkligt att finna sädeskorn som legat i jorden i mer än 4,000 år. Man ser häraf, att jordbruket i Östergötland har mycket gamla anor, tusentals år äldre, än man förut trott. De många härdarna tyda på, att en hel by bott här under samma tak. Under den aflägsna forntid, byggnaden tillhör, var här ett träsk eller en sumpig strandmark — Tåkern gick då fram hit —, och för att komma till och från byggnaden ha dess invånare måst använda spänger, hvilka ännu finnas bibehållna. Orsaken, hvarför man valde en dylik boplats, var tydligen fruktan för vild-djur och mänskliga fiender.

Gräfningarna äro nu avslutade för året, men komma att fortsättas nästa sommar.

I förra veckan besöktes fyndplatsen af geologkongressisterna.

Å bilden ser man fyndgravens botten med de 4,000-åriga golfstockarna, härdarna och sittplatserna.

*

Amatörfoto.

EN SVENSK SKOG I MARSEILLE.

Kilohé: Bengt Sjöfrensparre

Hur en svensk skog ser ut i Marseille. Två af svenska Lloydbolagets ångare, Dania och Scandinavia, ha i dagarna lossat större laster svenskt timmer i den sydfranska staden Marseille, hvarifrån de återvände med fransk drufva, raps m. m. En landsman sänder oss därifrån vidstående illustration af våra skogars förvandling. Det är, som bekant, icke småsummer, som omsättas på dylikt sätt.

SVERIGE PÅ HEMSLÖJDUTSTÄLLNINGEN I SCHEVENINGEN.

HUFVUD-
INGÅNGEN.

Efter fotografen

I den bekanta nederländska badorten Scheveningen öppnades för någon tid sedan en hemslöjduitställning, å hvilken utom Nederländerna och Nederländska Indien jämväl Sverige, Danmark, Tyskland och Österrike-Ungern äro officiellt representerade. Därjämte deltaga privata utställare från ett antal andra land.

Bland de olika afdelningarna på denna utställning kan den svenska smickra sig af att ådraga sig den största uppmärksamheten och samla de lifligaste intresset. Den företer interiören af hvardagsrummet i en svensk allmogestuga, med öppen spis och grönmålad möbel af det slag, som är oss välbekant bl. a. från Carl Larsons taflor, konstväfda väggbonader och mattor o. s. v. Utom själva inredningen lemna en del husgeråd och prydnadsaker en god bild af den aktningvärda ståndpunkt, vår svenska hemslöjd uppnått. Och för att gifva ett än mer le-

Kliché: Bengt Sjöfverparre.

vande intryck däraf, har man ordnat så, att man på utställningen äfven kan bevittna konstföremålens tillblivelse under förfarna händer. Fyra unga svenskar i nationaldräkter sitta där nämligen sysselsatta med sådant arbete (se nästa sida.) Utställningen har ägnats mycket loford i de holländska tidningarna.

Efter fotografen

ETT HÖRN AF DEN SVENSKA AFDELNINGEN.

Kliché. Kem. A.-B. Bengt Sjöfverparre Stlm.—Gbg

HEMSLÖJDUTSTÄLLNINGEN I SCHEVENINGEN.

Efter fotograf.

SVENSKOR I ARBETE VID SVENSKA AFDELNINGEN.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

SVENSK KYRKA I KÖPENHAMN.

Efter fotograf.

EN SAMLINGSPUNKT FÖR SVENSKARNE I DANMARK.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

I Köpenhamn, där bortåt ett par tiotusental svenskar bo, är nu äntligen snart färdig en svensk kyrka, hvilken skall få namnet *Gustafskyrkan* och jämväl inrymma samlings- och föreläsningssalar, en sjukavdelning, pastorsbostad m. m. Byggnadskostnaden, ca 300,000 kr., har till största delen insamlats på frivillig väg; svenska riksdagen har bidragit med ett anslag af 80,000 kr.

NÄR MONTENEGRO BLEF KONUNCARIKE.

Efter fotografi

DET NYKRÖNTA KONUNGAPARET ÅTERVÄNDER FRÅN KRÖNINGSCEREMONIEN I KLOSTRET.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfverparre sthm—Gbg.

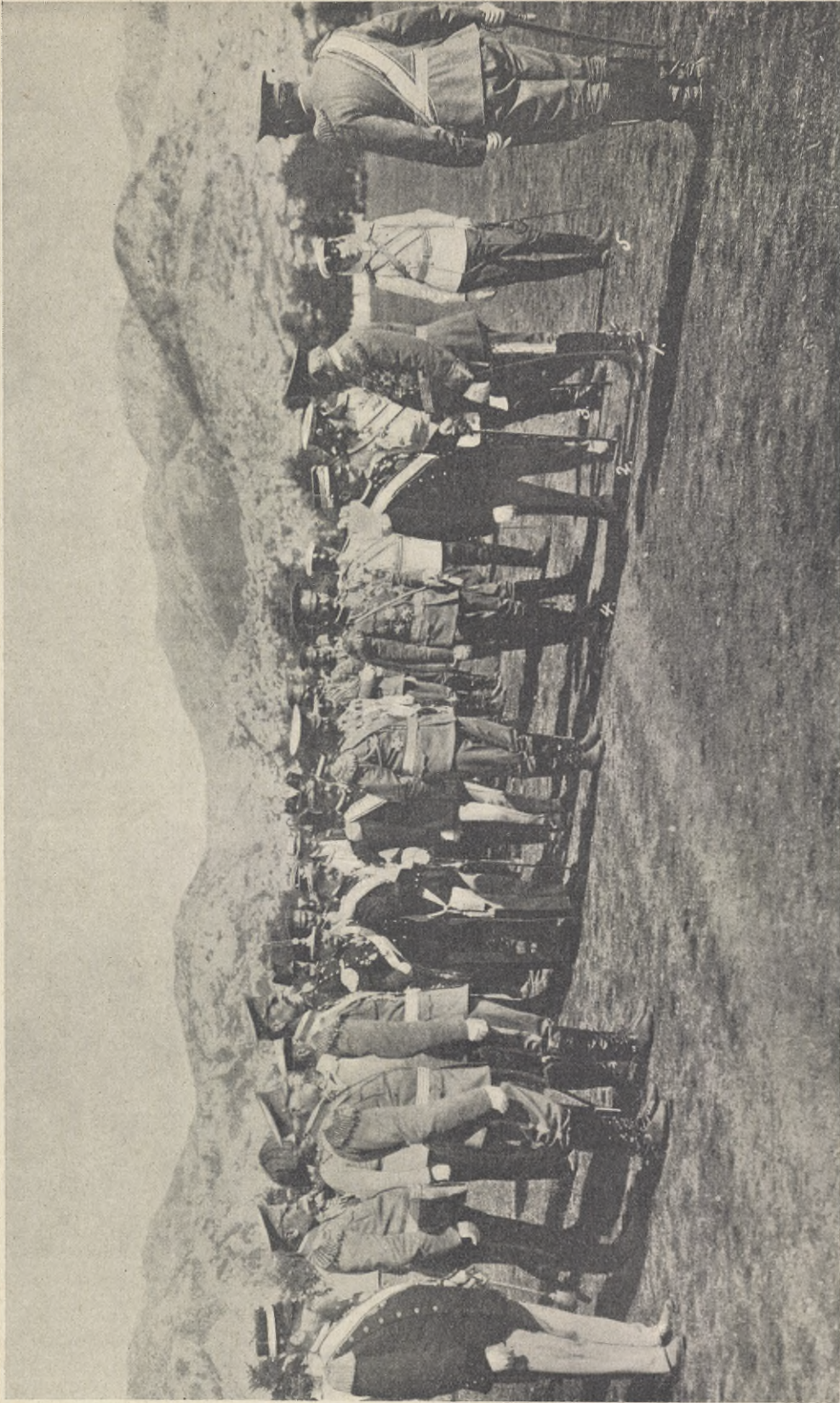

Efter fotografi

KRÖNINGSTÅGET. I bakgrunden klostret och Svarta bergen. (Se text å nästa sida).

Kliché: Bengt Sjöfverparre.

FRÅN FURSTE TILL KONUNG.

Efter Montenegro

MONTENEGROS NYE KONUNG HÅLLER SIN FÖRSTA TRUPPERY VID CETTINJE. För några dagar sedan hade det lilla furstendömet Montenegros öfverhuvud, furst Nikita, fört regimentet där, ett mycket patriarkaliskt regimente, i 50 år, efter Berlinkongressen 1878 som suverän. Riket äger inte mer än omkring en kvarts million inneväpnare; men det borde ju icke hindra, att det blef konungarrike lika väl som Bulgarien för kort tid sedan blifvit det. Furst Nikita bief också, med vederbörligt tillstånd af maktarna, vid sitt jubileum utropad till konung under namnet Nikolaus I. I Cettinje, rikets huvudstad, ägde vid tillfället stora fästligheter rum, och den nye konungen gästades då äfven af konungarne af Italien och Bulgarien. Å vår vid detta tillfälle tagna bild synas (till höger) konung Nikita själf (1) i den af honom införda nya grå militäruniformen, med stora gyllne epåletter, vidare konung Viktor Emanuel af Italien (2), konung Ferdinand af Bulgarien (3), prinsarne Mirko och Danilo af Montenegro (4), en son till konung Ferdinand (5); de öfriga personerna äro högre montenegrenska ämbetsmän och medlemmar af de besökande monarkernas sviter.

Öfver: Kon. 4-25. Bland sviterpersoner Sölin—519.

Efter fotografi.

Kliché: *Henri Stiefersparre.*

EN DYRBAR TIDNINGSSKYLT: Det Blériotmonoplan, med hvilket aviatikern Le Blanc vid den nyss försiggångna stora rundflygningen i östra Frankrike eröfrade det af tidningen Le Matin utfästa priset, 100,000 francs, utställt framför nämnda tidnings lokal.

EN LÄKAREVETENSKAPLIG BRAGD. Vid den nyligen hållna läkarekongressen i Wiesbaden väckte den franske läkaren d:r Quéry stor uppmärksamhet genom meddelande, att han lyckats framställa ett organiskt serum mot syfilis, hvilket gifvit mycket goda resultat. Det nu så berömda Ehrlich-Hata-medlet mot samma sjukdom är däremot, som bekant, af oorganisk natur.

Efter fotografi.

Kliché: *Bengt Stiefersparre.*

D:R CRIPPEN OCH MISS LE NEVE INFÖR SKRANKET.

Den senaste engelska sensationsprocessen. I förra veckan börjades i London rättegången mot den för hustrumord anklagade d:r Crippen och hans för delaktighet i det hemiska brottet misstänkta väninna miss Le Neve, hvilka efter att ha flytt från London slutligen grepos i Canada, just som de skulle landstiga från den ångare, som fört dem öfver Atlanten, och hvars befälhafvare, sedan han identifierat dem efter i tidningarna meddelade signalement, gaf myndigheterna underrättelse medels trådlös telegraf om parets vistelse ombord.

Med d. 1 Okt. 1910
ingår HVAR 8 DAG i sin
12:TE ÅRGÅNG.

Såväl förutvarande som nyttillträdande prenumeranter erinras om vikten af att genast förnya prenumeratio- nen genom närmaste Bokhandel eller Postkontor, för att undvika afbrott i tidningens erhållande. Trots den betydande upplagsiffran af 80,000 ex. händer det, att upplagan går ut, och utgången häfte omtryckes ej.

Med afseende å prenumerationspris m. m. hänvisa vi till prenumerationsanmälan å omslagets sista sida.

HVAR 8 DAG, Göteborg.

HELGA DE LA BRACHE-MYSTERIET.

Helga de la Brache-målet, i hvilket landstingsmannen P. A. Johansson i stämning till Stockholms rådhusrätt yrkat att af konungahuset utfå vissa bref af den på 1880-talet aflidna fröken Helga de la Brache, hvilken föregifvits vara dotter till den afsatte konung Gustaf IV Adolf, förevar åter till behandling i förra veckan. Faktiskt uppbar fröken de la Brache en tid en slags pension från hofvet, hvilken emellertid sedermera indrogs, och hon afled i stort armod, ehuru det uppgifvits att från ryska hofvets sida en större

Efter porträtt. Kliché: Bengt Sjöfversparre.
LANDSTINGSMANNEN,
P. A. JOHANSSON.

summa deponerats för hennes underhåll. Huruvida hon var en medveten bedragerska eller själf trodde på sin kungliga börd, eller om hon verkligen var den hon utgaf sig för att vara, har ännu icke blifvit med visshet afgjort och blir det kanske aldrig. För landstingsman Johansson synes det emellertid ha blifvit en lifsuppgift att söka klara upp detta mysterium, och hans outtröttliga verksamhet i detta syfte har gjort honom riksbekant. Många framstående personer ha inkallats som vittnen.

Efter porträtt. Kliché: Bengt Sjöfversparre.
HELGA DE LA BRACHE.

Hotelljörnen

Åhnu d. 16 December 1878 Anna Helga De la Brache

Efter fotografi.

FACSIMILE UR ETT ORIGINALBREF FRÅN HELGA DE LA BRACHE.

Kliché: Bengt Sjöfversparre

JÄRNVÄGSOLYCKAN VID RANSTA.

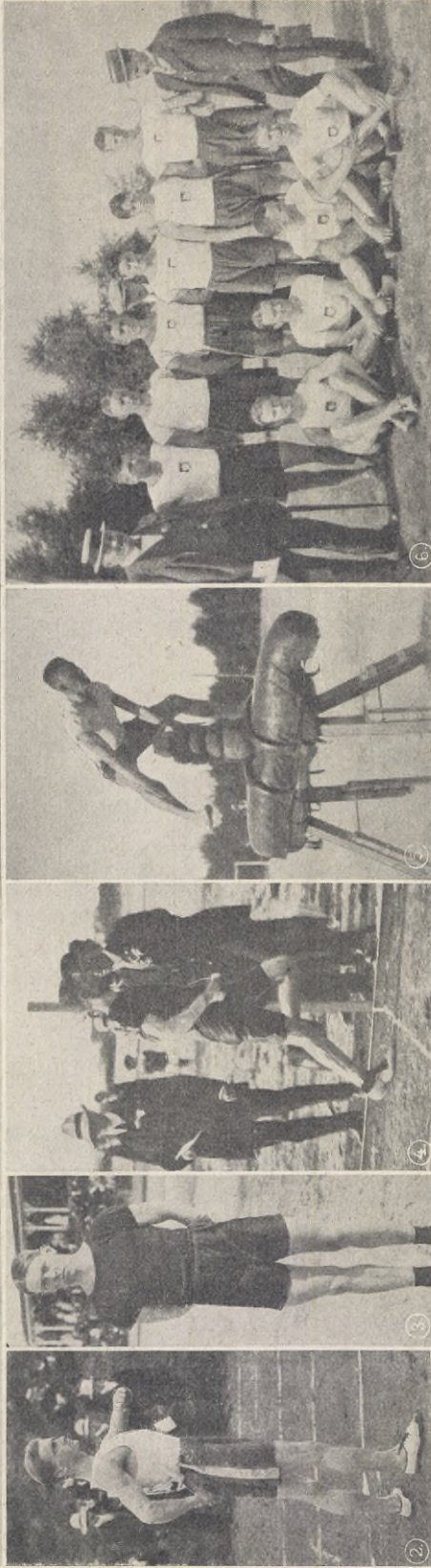
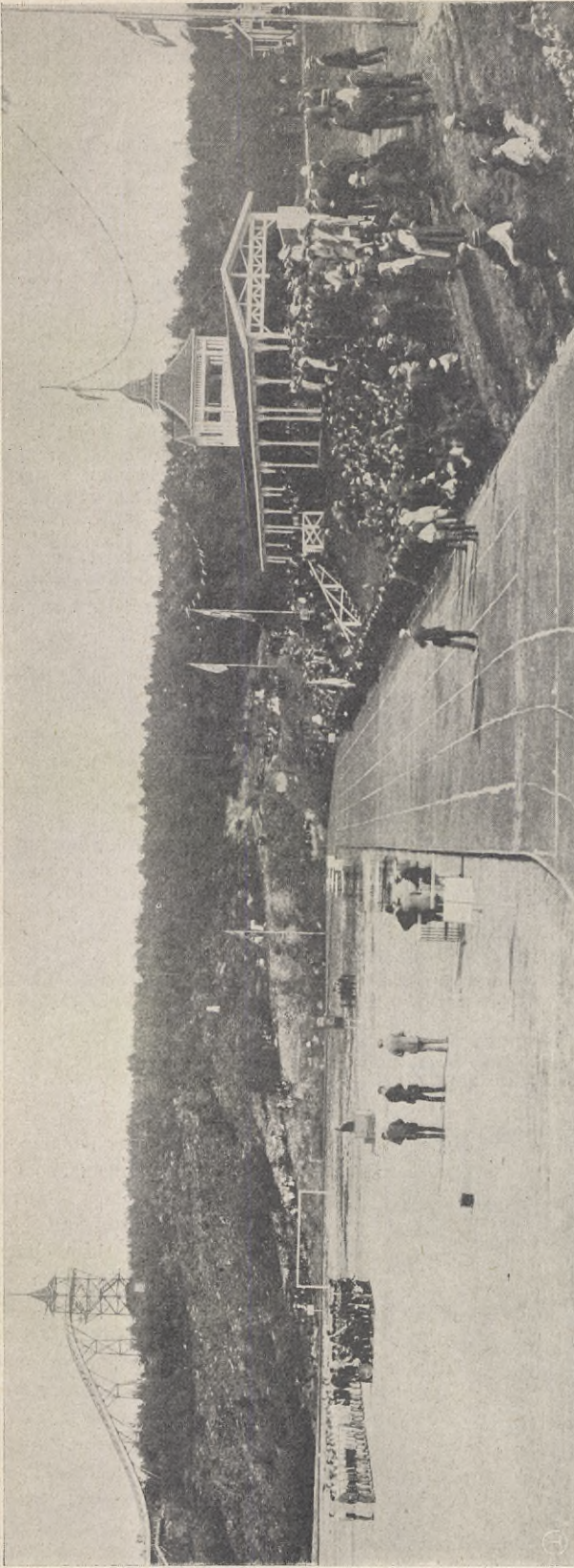

Efter fotografi.

Kliché: Kem. A. B. Bengt Sjöfversparre Stålm.—Öbg.

EFTER URSPÅRINGEN. Den 30-sistlidne augusti urspårade nedgående snälltåget från Sala mellan Tärna och Ransta stationer i Västmanland. Anledningen var att en ko kommit in på banan och öfverkördes. Lokomotivet blef kvar på spåret, medan elfva vagnar urspårade, och fyra af dem blefvo fullständigt förstörda. Först följande dag blef banan åter klar för trafik.

MÄSTERSKAPSTÄFLINGARNA I FALUN.

1. INVIGNINGEN AF IDROTTSPLATSEN I FALUN. (Landshöfdingen i talarstolen).
 2. TORE PRISTAGARE; 3. S. HAGANDER, A. I. K., Sthlm, mästare i höjdhopp, 180, och trestegshopp, 14.07 1/2, spjutkastning, 84.93.4. 4. BROR FOCK, Sthlm, 1:a pris å 10,000 m, 33 m. 42 2/5 s. 5. LEIF SÖRVIK, Ö. I. S., 1:a pris i grenhopp 232 cm. (svensk mästare). 6. ÖRGRYTE IDROTTSALLSKAP, vinnare af mästerskapsstandaret för högsta poängtal, 58. — I. Möller bästa all round, 20 p. (Se text å sid. 787.)

En hängången kulturkämpe. På sin guldbrylllopsdag, söndagen den 28 sistlidne augusti, afsomnade lugnt och stilla efter en längre tids sjukdom bäraren af ett af de främsta namnen inom det svensksinnade lägret i Finland, professor emeritus *Carl Gustaf Estlander*.

Född 1834 i Österbotten, blef Estlander 1868 utnämnd till Fredrik Cygnæus' efterträdare vid Helsingfors universitetet såsom professor i estetik och modern litteratur, hvilket ämbete han innehade till 1898, då han såsom professor emeritus afgick.

Estlanders vackra och stor-slagna lifsgärning är så innerligt knuten samman med den svenska konsten och litteraturen i Finland som ingen annans. Han var den, som grundlade den för svensk-finsk kultur så betydelsefulla "Finsk Tidskrift" och som under dess första tio år var dess utgifvare. Det var ock han, som 1885 tog initiativet till Svenska Litteratursällskapet och under mera än tjugo år som själskrifven ordförande ledde dess öden. Atheneum i Helsingfors — Finlands konsttempel och konstskola — bildades äfven det på hans förslag, likasom och slöjdskolan i Helsingfors.

Den svenska kulturen och dess berättigande i och betydelse af livsvillkor för Finland förfäktade den nu aflidne lika outtröttligt som oförskräckt och talangfullt såväl i de akademiska kretsarne som i kommittéer och tidningspress. Sina måhända ovanskligaste lagrar har han dock vunnit genom sina Runebergsundersökningar, burna som de äro af den varmaste kärlek, den mest djupgående kunskap och glänsande begåfning. Kronan på detta andliga storverk bildar den under Estlanders ledning utgifna normalupplagan af Runebergs arbeten.

C. G. ESTLANDER †.

Estlanders kamp för den svenska kulturen i Finland bragte honom naturligtvis hårda angrepp från motståndarnes läger. Hans tvänne stridsartiklar i Finsk Tidskrift "Fennomanska studier" (1882) och "Min ställning i språkfrågan" (1887) väckte på sin tid ofantligt uppseende.

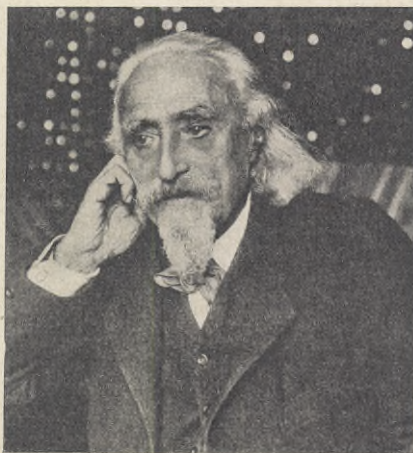
Bland hans många i bokform utkomna arbeten må särskildt nämnas det i Sverige 1867 utgifna verket "De bildade konsternas historia från slutet af förra seklet intill våra dagar", ett standard work inom forskningen om konstens utveckling i Sverige och Finland. Det skulle vara en omöjlighet att inom den snäva ram, som en illustrerad veckotidning erbjuder, skildra Estlanders storvulna lifsgärning. För densamma kommo äfven yttre utmärkelser honom till del. Det må blott i detta sammanhang erinras om ledamotskapet i följande lärda samfund: Kungl. Vetenskapsakademien (1907) Kungl. Vitterhets-, historie och antikvitetsakademien (1894), Kungl. Vetenskaps-societeten i Upsala (1890), Kungl. Vetenskaps- och Vitterhetssamh. i Göteborg (1878) samt hedersledamotskap af Akademien för de fria konsterna (1885). År 1887 utnämndes han till Riddare af K. Nordstjärneorden. Från rysk sida hade han dessutom hugnats såväl med ett antal ordnar som ock — vid sin afgång från universitetet — med statsråds titel och adelskap.

En gång lærer Estlander hafva yttrat, att det högsta en man kunde vinna var att lefva i sina landsmäns hägkomst, och i så fall har han helt säkert genom sin lifsgärning förskaffat sig den enligt hans åsikt högsta medborgerliga belöningen. Ty så länge svensk språk och svensk kultur lefver i Finland, lefver ock minnet af denne ej mindre intelligensens än hjärtats och karaktärens storman.

Gunnar Gröpe.

PAOLO MANTEGAZZA †.

Den 28 sistlidne augusti gick en af Italiens mera bemärkte vetenskapsmän hädan med *Paolo Mantegazza*. Han var född 1831 och verkade under större delen af sin lefnad som professor, först i patologi vid universitetet i Pavia, därefter i antropologi vid högskolan i Florens, där han grundade ett antropologiskt och etnografiskt museum. För öfrigt sträckte sig hans vetenskapliga verksamhet äfven in på fysiologiens, filosofiens och andra områden. Och han utvecklade ett synnerligen rikt och mångsidigt författar-

Efter porträtt.

Klisché: Benzt Silfverparra.

skap, hvars frukter finnas nedlagda dels i ett stort antal böcker, dels i en af honom utgifven antropologisk facktidsskrift. Om mångsidigheten i hans skriftställer vi vittna sedan hans till vårt språk öfverflyttade arbeten, "En djurtämjares memoarer", "Hyckleriets århundrade", "Konsten att välja sig en maka". Han gjorde jämväl vidsträckta resor både i gamla och nya världen. Äfven vårt land har han besökt och nedlagt sina erfarenheter härifrån i två arbeten: "Resa i Lappland" och "Antropologiska studier i Lappland".

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data här nedan.

L. J. Z. LEKSELL.
Kyrkoherde. - Valskog.
70 år 26 Aug.**

P. PEHRSON.
Landtbrukare. - Törneryd.
65 år 3 Sept.*

E. H. A. MÖRNER.
Grefve. Marinöfverdirektör.
- Stockholm. 60 år 30 Aug.*

G. A. AHLSTRÖM.
Rektor. Fil. dr. - Göteborg.
50 år 31 Aug.**

C. C. EKEROTH.
Fördelningssläkare. - Stock-
holm. 60 år 2 Sept.**

T. R. L. BROSTRÖM.
Landskamrerare. - Karlstad.
50 år 7 Sept.**

JOHAN LEKSELL. Stud.-ex. 62, prestvigd 65, adj. i Leksand 65-72, kyrkoherde i Björskog 79. Folkskoleinspektör i Södra Dalarna 82-04. Utgäfvit från trycket religiösa o. pedagogiska skrifter samt det mycket bekanta Svenskt Rimlexikon.

PEHR PEHRSON. Vi hänvisa till biografi och helsidesporträtt i årg. VIII:16 och erinra endast om P:s betydande Riksdagsmannaskap under mer än 30 riksdagar. dervid han under ett antal år intill 08 fungerade som Andra Kammarens vice talman. På sin tid led. af Statsutskottet, Lagutskottet samt statsrevisor.

HELMER MÖRNER. F. 50, afg.-ex. från Tekn. inst. 72 elev vid l'Ecole du Génie mar i Charbourg 77, vid Motala verkstad 73-74, ritare d.ä. 74-76, underling. vid Marining -staden 76, extra ing. 77 och ing. 89. Lärare vid Underbefälsskolan i Karlskrona 81-92, vid Sjökrigsskolan 92-93; tjänstgör. i Marinförvalt. 92-98, direktör i Marining. staten 98; chef för Ingenjördep. vid flottstationen i Karlskrona s. å., marindirektör af 1:a gr. 05 marinöfverdirektörsassistent 09. Öfverdirektör och chef för Mariningörsskolan 10. Led. af K Örigsmannasällsk.

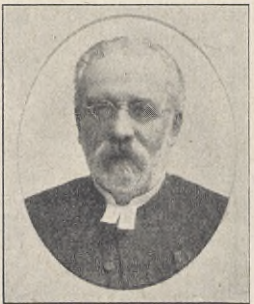
AXEL AHLSTRÖM. Stud.-ex. 79, fil. dr. 93. Lärare vid Göteborgs Handelsinstitut 95, t. f. rektor derstädes 97, utnämnd till rektor 98. Svenska statens representant vid den internationella handelsundervisningskongressen i Antwerpen 98. Led. af Göteborgs Lärarensällskap och ett antal år dess v. ordf. Styrelseled. i Fören. f. befrämjande af Handelskunskaper o. dess v. ordf. sedan 04; Styrelseled. i Göteborgs lärares fören. f. sjukhjälp o. liffförsäkr. samt dess ordf. sedan 09; Styrelseled. i Société inter-

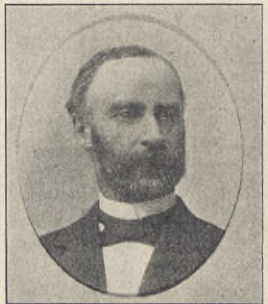
A. HANSSON †.
F. d. landstingsman. Kommun-
alord öran de. - Estöf.
F. 17. † 21 Aug.

R.M.E.C BJÖRNSTJERNA †.
Generalmajor. - Stockholm.
F. 27. † 31 Aug.*

E. H. T STENHAMMAR †.
Kontraktsprost. Fil. och teol.
dr. - Vreta Kloster.
F. 36. † 26 Aug.*

B. W. S. SPARRE †.
Godsegare V. häradshöjding.
- Åsby, Stigomta.
F. 45. † 28 Aug.*

nat. pour le développement de l'enseignement commercial. Mångårig medlem af Gnistans nämnd, sedan 07 styrande mästare i S. H. T:s filialloge i Göteborg.

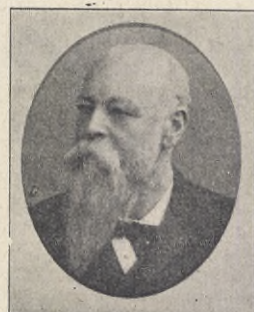
CARL EKEROTH Stud.-ex. 68, med. lic. 81. Chef f. Arméförvalt. Sjukvårdsbyrå sedan 93, regementsläkare v. Lifgardet t. h. sedan 02, fördelningssläkare v. IV Arméfördelningen sedan 02. Medlem af Öfverstyrelsen f. Drottning Sophias Förening; Led. af Krigsvet. Akad. 98

TURE BROSTRÖM. Stud.-ex. 79, hofr. ex. 84, v. häradshöjding 87. Länsbokh. i Jönköpings län 90. t. f. landskamrerare i Värmlands län 1900, landskamrerare derstädes 01.

ROGER BJÖRNSTJERNA †. U-löjtn vid Svea Lifgarde 46, avancerade B. inom samma regemente till dess öfverste och sekundchef 73. Generalmajor i armén 85, tjänstgjorde 88 som generalbefälhåfvare i femte militär-districtet och 89-94 i sjette arméfördelningen, sistn. år afsked som gen-major i generalitetets reserv.

EVALD STENHAMMAR †. Stud.-ex. 54 fil. kand. 63, fil. dr. 66 teol. kand. 74 teol. dr. 93. Adj. v. H. A. Läroverket i Lindköping 65-69 docent i dogmatik i Upsala 74-76, prestvigd 75, tjänstgörande e. o. hofpred. 76, sysselman v. Linköpings Domkyrka s. å., kyrkoherde i Vreta Kloster o. Stjernorp s. å., prost i Gullbergs o. Bobergs kontrakt 88-94. - Från trycket utgifvit filosofiska o. dogmatiska afhandlingar, predikningar m. m.

BENGT SPARRE †. Stud.-ex. 63, hofr. ex. 70, v. häradshöjding 74. Egnade sig därefter åt jordbruk samt inköpte för några år sedan Åsby i Stig-tomta. - Var på sin tid kommunalordförande samt deltog med intresse i frivilliga skytterörelsen.

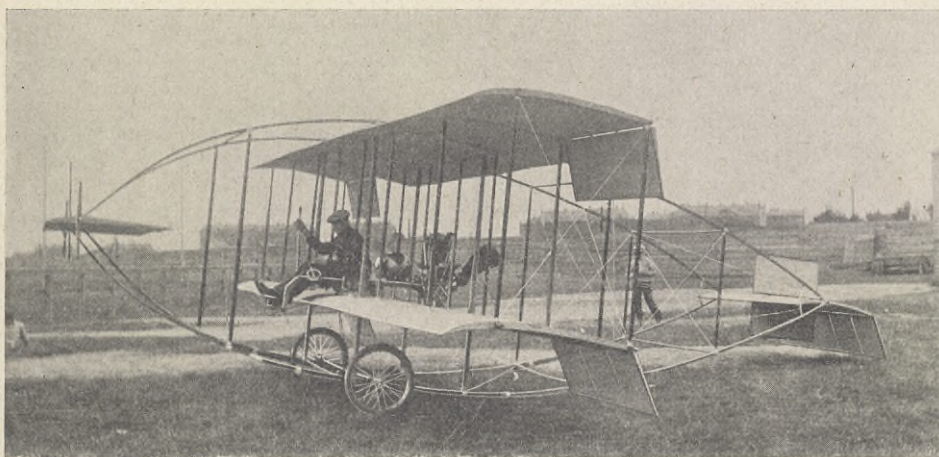
O. A. PRESTO †.
F. d. Telegrafkommissarie.
F. d. Stadsfullmäktig. -
Venersborg. F. 35. † 29 Aug.

R. U. H. CRÖNEBORG †.
F. d. underlöjtnant. Gruf-
ingeniör. - Lindesborg.
F. 66. † 20 Aug.

Efter fotografi. DEN DANSKE ÖRESUNDSPRISTAGAREN SVENDSEN med sitt självkonstruerade Farman-Biplan. *Källa: Bengt Sjöberg.*

FABR. H. C. CHRISTIANSENS NYA BIPLAN: »FLYGFISKEN», det första danska biplanet.

Inom *luftseglingskonsten*, som på senaste tiden blifvit så modärn och i utlandet funnit så många idkare, har äfven vårt södra grannland hunnit före oss. Det kunde ju redan för flere år sedan inregistrera ett namn, Ellehammer, bland föregångsmännen, och nu ägna rätt många af hans landsmän denna sak ett praktiskt intresse.

VECKANS DAGAR

29 aug. Svenska kommunalmän besöka Skotland, ankomma denna dag till Granton. — Internationell socialistkongress öppnas i Köpenhamn. — Furst Nikita af Montenegro firar 50-års regeringsjubileum och utropas till konung.

30 aug. Allm. svenska prästföreningen sammanträder till årsmöte i Jönköping.

— *Espantistkongress* öppnas i Köpenhamn. — Första förhör i London med d:r Crippen och miss Le Neve. — Franske aviaticern Morane sätter nytt världsrekord i höjdflygning (2,100 m.). — Ryska tsarfamiljen anländer till Friedberg.

31 aug. Stor stöd å Nässjö järnvägsstation; omkring 100,000 kr. i värdepapper tillgripas från en resande.

— Oberlieutenant *Füchens expedition*, om hvars öde man hyste allvarliga farhågor, återvänder lyckligt till Hammerfest, efter att ha genomströfvat Spetsbergen från väster till öster. — Ledamoten af franska akademien A. Vandal aflider. — Underrättelse ingår om stora tullundersötelser i Paris.

1 sept. Svenska *Spetsbergsexpeditionen* återkommer till Tromsø med motorbåten Venus. — Helga de la Brachemätt åter före.

— Ingår meddelande, att *spetälskebacillen* funnits af amerikanska läkare på Havaji. — Förbud mot vapeninförsel till Fin-

land utfärdas. — *Interparlamentariska fredskonferensen* i Bryssel avslutas.

2 sept. Sv. bryggeriföreningens årsmöte och 25-årsjubileum. — Minnet af franska arméns kapitulation i Sedan firas med stora högtidligheter i Tyskland.

3 sept. Underrättelser om hot med krig mellan Turkiet och Grekland samt om ett förbund mellan Grekland och Bulgarien. — Nya flygrekord af fransmännen Morane (2,582 m. höjd) och Bieboucie (293 km på 3 t. 56 min.)

4 sept. Lockout mot pannmederna vid skeppsvarfven i England, berörande 50,000 arbetare. — Underrättelse, att *Negus Menelik* af Abyssinien träffats af ett nytt, farligt slaganfall.

INNEHÅLL

Hjalmar Klintberg. — Sveriges beskickning i Amerika. — Ett nytt konstverk af Milles. — Från hufvudstadens scener. — Svenskt virke. — Sverige på slöjdställningen i Scheveningen. — Svensk kyrka i Köpenhamn. — När Montenegro blef konungarrike. — Brokigt utomlandsnytt. — Helga de la Brache-mysteriet. — Järnvägsolyckan vid Ransta. — Mästerskapstävlingarna i Falun. — C. G. Estlander †. — Paolo Mantegassa †. — Veckans porträttgalleri. — Dansk aviatic. — Veckans dagar.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskildt medgifoande förbjudes vid laga påföljd.